

Stanovisko

Komu: Magistrát Mesta Bratislava
V zastúpení Ing. Slavka Nagyová
(ďalej ako „Mesto Bratislava“)

Od: JUDr. Ján Azud
JUDr. Lucia Plaváková, PhD.

Dátum: 23.5.2022

Vec: **Stanovisko k finančným aspektom zriadenia neziskovej organizácie**

I. Zadanie a skutkový stav

Dňa 12. 05. 2022 sme boli požiadaní o vypracovanie stanoviska týkajúceho sa možnosti disponovať s finančným vkladom zriaďovateľa neziskovej organizácie a možnosti poskytnúť príspevok z rozpočtu zriaďovateľa na správu neziskovej organizácie.

Mesto Bratislava pripravuje zriadenie neziskovej organizácie Divadlo P .O. Hviezdoslava, n. o., ktorej účelom je vytvorenie, udržiavanie a rozvíjanie mestského divadla 21. storočia.

II. Právne otázky

Mesto Bratislava nám v súvislosti s vyššie uvedeným skutkovým stavom položilo nasledovné právne otázky:

- 1. S finančným vkladom zriaďovateľa môže nezisková organizácia voľne disponovať (zákon to nijako neobmedzuje)?*
- 2. Výdavky/ náklady na správu neziskovej organizácie môže zriaďovateľ poskytnúť príspevok zo svojho rozpočtu?*

III. Právne posúdenie

III.1 Disponovanie s finančným vkladom zriaďovateľa neziskovej organizácie

Podľa § 29 ods. 1 zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon o NO“)

„Nezisková organizácia zabezpečuje svoju činnosť a hospodári so svojím majetkom a môže užívať aj majetok štátu alebo majetok územnej samosprávy v súlade s osobitnými predpismi.“

Podľa § 29 ods. 2 zákona o NO:

„Majetok neziskovej organizácie tvoria

- a) vkłady zakladateľov,*
- b) príjmy z vlastnej činnosti,*
- c) príjmy z podnikateľskej činnosti po zdanení,*
- d) dedičstvo,*
- e) dary od fyzických osôb a právnických osôb.“*

Podľa § 31 ods. 1 zákona o NO:

„Majetok neziskovej organizácie sa môže použiť len v súlade s podmienkami určenými v zakladacej listine alebo v štatúte a na úhradu výdavkov (nákladov) neziskovej organizácie. Výšku výdavkov (nákladov) neziskovej organizácie určí správna rada každoročne v rozpočte v miere nevyhnutnej na zabezpečenie činnosti neziskovej organizácie.“

Podľa § 31 ods. 2 zákona o NO:

„Ak fyzická osoba alebo právnická osoba poskytla neziskovej organizácii dar alebo príspevok na konkrétny účel, nezisková organizácia je oprávnená ho použiť na iný účel len s predchádzajúcim súhlasom tej osoby, ktorá dar alebo príspevok poskytla.“

Podľa § 31a ods. 1 zákona o NO:

„Prioritný majetok na účely tohto zákona je tá časť majetku štátu, ktorú vkladá štát ako zakladateľ alebo spoluzakladateľ do neziskovej organizácie podľa osobitného zákona a ktorá je určená výlučne na zabezpečenie všeobecne prospešných služieb.“

Podľa § 31a ods. 2 zákona o NO:

„Prioritný majetok nemožno založiť ani ho inak použiť na zabezpečenie záväzkov neziskovej organizácie alebo tretej osoby, nemožno ho predať, darovať ani prenechať do nájmu alebo do výpožičky; to neplatí, ak prioritným majetkom zabezpečuje nezisková organizácia pohľadávku štátu zo zmluvy uzavretej podľa osobitného predpisu.“

Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že zákon o NO vo všeobecnosti upravuje nakladanie s majetkom neziskovej organizácie, do ktorého spadajú aj vklady zakladateľov. Majetok neziskovej organizácie je možné použiť len v súlade s podmienkami určenými v zakladacej listine alebo v štatúte a na úhradu výdavkov (nákladov) neziskovej organizácie. Z tohto všeobecného pravidla platia nasledovné výnimky a obmedzenia:

1. Prioritný majetok, ktorý predstavuje vklad štátu ako zakladateľa a ktorý môže byť použitý výlučne na zabezpečenie všeobecne prospešných služieb. V prípade prioritného majetku je ďalej obmedzené disponovanie s ním tak, že ho nie je možné založiť alebo inak použiť na zabezpečenie záväzkov neziskovej organizácie alebo tretej osoby, ani ho predať, darovať ani prenechať do nájmu alebo do výpožičky.
2. Dary alebo príspevky fyzických osôb alebo právnických osôb na konkrétny účel, ktoré môže nezisková organizácia na iný účel ako bol určený použiť len s predchádzajúcim súhlasom darcu.

Okrem vyššie uvedeného neupravuje zákon o NO žiadne ďalšie osobitné výnimky a obmedzenia pre nakladanie s majetkom neziskovej organizácie. **Vzhľadom na to, že pre prioritný majetok upravuje osobitné obmedzenie disponovanie s vkladom zakladateľa, ktorým je štát, je možné a *contrario* uzavrieť, že ak nejde o prioritný majetok, nie je disponovanie s vkladmi zakladateľmi zákonom o NO limitované.**

III.2 Príspevok z rozpočtu zriaďovateľa na správu neziskovej organizácie

Podľa § 29 ods. 3 zákona o NO:

„Neziskovej organizácii možno poskytnúť aj dotácie zo štátneho rozpočtu, rozpočtu štátneho fondu a rozpočtu obce.“

Podľa § 29 ods. 4 zákona o NO:

„Dotácie zo štátneho rozpočtu a rozpočtov štátnych fondov môžu byť neziskovej organizácii poskytnuté na rovnaké služby len z jedného miesta, spravidla z toho, ktoré má vzťah k prevažujúcej činnosti neziskovej organizácie. Z dotácií zo štátneho rozpočtu, rozpočtu štátneho fondu a rozpočtu obce sa nemôžu uhrádzať výdavky (náklady) na správu neziskovej organizácie; na tento účel môže poskytnúť neziskovej organizácii jej zakladateľ príspevok zo svojho rozpočtu.“

Podľa § 7 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“):

„Z rozpočtu obce sa môžu poskytovať dotácie právnickým osobám, ktorých zakladateľom je obec, a to na konkrétne úlohy a akcie vo verejnom záujme alebo v prospech rozvoja územia obce. Obec môže poskytovať dotácie inej obci alebo vyššiemu územnému celku, ak zabezpečuje niektoré úlohy pre obec alebo ak ide o poskytnutie pomoci pri likvidácii následkov živelnnej pohromy, havárie alebo inej podobnej udalosti na ich území.“

Podľa § 7 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy:

„Právnickej osobe neuvedenej v odseku 2 a fyzickej osobe - podnikateľovi, ktorí majú sídlo alebo trvalý pobyt na území obce alebo ktoré pôsobia, vykonávajú činnosť na území obce, alebo poskytujú služby obyvateľom obce, môže obec poskytovať dotácie za podmienok ustanovených všeobecne záväzným nariadením obce len na podporu všeobecne prospešných služieb, všeobecne prospešných alebo verejnoprospešných účelov, na podporu podnikania a zamestnanosti. Mestské časti Bratislavy a Košíc môžu poskytnúť dotácie na celom území mesta.“

Podľa čl. 88 Štatútu Hlavného Mesta Slovenskej republiky Bratislava v znení dodatkov č. 1 až 20

“Z rozpočtu Bratislavy sa uhrádzajú

a) záväzky Bratislavy vyplývajúce z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi,

- b) výdavky na výkon samosprávnych pôsobností Bratislavy podľa osobitných predpisov a na činnosť rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií zriadených Bratislavou,
- c) výdavky na úhradu nákladov prenesenej pôsobnosti podľa osobitných predpisov,
- d) výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku Bratislavy a majetku iných osôb, ktorý Bratislava užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov,
- e) záväzky vzniknuté zo spolupráce s mestskou časťou, s inou obcou alebo s vyšším územným celkom, prípadne s ďalšími osobami na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z pôsobnosti Bratislavy vrátane záväzkov vzniknutých zo spoločnej činnosti,
- f) výdavky vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce Bratislavy,
- g) úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí,
- h) výdavky súvisiace s emisiou cenných papierov vydaných Bratislavou a na výdavky na úhradu výnosov z nich,
- i) iné výdavky ustanovené osobitnými predpismi a týmto štatútom.

Hoci zo znenia zákona o NO nie sú pojmy „dotácie“ a „príspevok z rozpočtu“ jasne definované, špecifikované a odlíšené, príspevok z rozpočtu je možné chápať ako transferovú platbu, ktorá nie je protihodnotou za konkrétne poskytované protislužby alebo tovary v prospech poskytovateľa príspevku z rozpočtu. **Z citovaných ustanovení vyplýva, že zakladateľ neziskovej organizácie je oprávnený poskytnúť neziskovej organizácii príspevok zo svojho rozpočtu, pričom zákon nebráni tomu, aby išlo aj o pravidelný príspevok na činnosť neziskovej organizácie.** Takýto príspevok by mal byť vždy riadne schválený v rozpočte Mesta Bratislava na príslušný rozpočtový rok v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

IV. Záver

S ohľadom na vyššie uvedené je možné závery nášho posúdenia zhrnúť nasledovne:

- S výnimkou prioritného majetku nie je nezisková organizácia limitovaná pri disponovaní s vkladmi zakladateľov.
- Zriaďovateľ je oprávnený poskytnúť neziskovej organizácii príspevok zo svojho rozpočtu, aj opakovane.

Veríme, že sme prostredníctvom vyššie uvedeného stanoviska zodpovedali Vami položené otázky. V prípade, ak by ste však mali akékoľvek dodatočné podnety alebo otázky, neváhajte nás prosím kedykoľvek kontaktovať.

S úctou,

RUŽIČKA AND PARTNERS s. r. o.

Advokátska kancelária